

Het kan wél

Verkiezingsprogramma 2026–2030

The logo for D66 tiel is centered within a large yellow rectangle. It consists of a green square containing the text 'D66' in large white letters and 'tiel' in smaller white letters below it.

D66
tiel

Het kan wél

Voorwoord

Geachte lezer,

Op 18 maart 2026 staan we samen voor een bepalend moment voor de gemeente Tiel. U kiest dan uw gemeenteraadsleden, die klaar staan om voor u aan het werk te gaan. Dit verkiezingsprogramma is een actieplan dat we samen met inwoners hebben gemaakt. We koppelen concrete acties aan de belangrijkste thema's. Zo laten we zien wat u van ons mag verwachten de komende jaren. Het is een programma dat zich focust op wat wél kan.

De afgelopen jaren heb ik me als fractievoorzitter van D66 hard gemaakt voor een transparantere manier van politiek bedrijven. Wij hameren er steeds op om inwoners en ondernemers te betrekken bij plannen en open met de samenleving te communiceren. Wij hebben dat ook met ons verkiezingsprogramma gedaan. We hebben tijdens open informatieavonden in verschillende wijken gevraagd wat er nodig is en dat hebben we verwerkt in ons programma. Zo willen we dat blijven doen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners samen.

In mijn dagelijks werk bij een organisatie voor jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking zie ik hoe belangrijk inclusie is. Ieders talenten kunnen benutten en elkaar en de samenleving op die manier versterken. Dit betekent voor D66 Tiel dat iedereen mee moet kunnen doen, ook wanneer dat om wat voor reden dan ook, niet zo vanzelfsprekend is.

Naast een open bestuurscultuur en een betrokken samenleving zien wij veel kansen voor Tiel. De komende jaren moeten er veel huizen gebouwd worden en basisscholen worden vernieuwd. We stimuleren en steunen onze cultuur- en sportverenigingen, want zij bieden ontmoeting, ontwikkeling en ontspanning. De binnenstad wordt verder opgeknapt en we zien dat Latenstein mooie kansen biedt om wonen, winkelen en werken samen te laten gaan in een leefbare omgeving. Verdere uitbreiding van Medel is in onze ogen bovendien voor meer werkgelegenheid; daarvoor zullen wij ons dan ook blijven inzetten de komende periode.

Die kansen wil ik de komende jaren gaan verzilveren. Samen met mijn fantastische lijst zet ik me in voor een bruisende, levendige en duurzame gemeente Tiel.

Het kan wél.

Hubertien Stultiens
Lijsttrekker D66 Tiel

*Hubertien
Stultiens*

Verkiezingsprogramma 2026–2030 D66 Tiel

Inhoudopgave

Voorwoord	P 3
Thema 1: Wonen	P 6
Thema 2: Onderwijs	P 9
Thema 3: Veiligheid en leefbaarheid voor iedereen	P 12
Thema 4: Sport, cultuur en vrije tijd	P 15
Thema 5: Werk en ondernemerschap	P 19
Thema 6: Klimaat en duurzaamheid	P 22
Thema 7: Welzijn en Zorg	P 25
Thema 8: Bereikbaarheid en mobiliteit	P 28
Thema 9: Inwoner betrokkenheid en bestuurscultuur	P 31
Thema 10: Financiën	P 34

Thema 1

Wonen

Thema 1: Wonen

Een eigen thuis voor iedereen. Geen luxe, maar een basisbehoefte. Ook in de gemeente Tiel zien we de gevolgen van de huidige woningmarkt. Hoge prijzen en weinig passende woningen. Iedereen verdient een plek in Tiel. Wij zetten ons in voor meer betaalbare woningen in alle wijken en dorpen binnen onze gemeente.

Bouwen

De afgelopen jaren hebben wij ons onder anderen mede ingezet voor woningbouw op het Veilingkwartier en Lingevoen. Ook de plannen voor Passewaaij wijk 9, 10 en 11 krijgen vorm. Wij zien op deze plaatsen ruimte voor alle doelgroepen; van levensloopbestendige huizen tot starterswoningen. Wat ons betreft wordt er zo snel mogelijk gebouwd. Zo stimuleren we de doorstroom en krijgen starters meer ruimte. Wij willen minimaal 1000 nieuwe woningen realiseren met aandacht voor duurzaam bouwen en groene wijken.

Herbestemming

Een andere mogelijkheid om woonruimte te creëren zien wij in het herbestemmen van kantoor- en winkelpanden aan de rand van bestaande woonwijken. Door het bestemmingsplan van deze panden te wijzigen wordt het mogelijk om ook hier huizen te realiseren. Minimaal 10 panden willen wij herbestemmen voor woonruimte.

Ruimte andere woonvormen

Niet iedereen wil een gezinswoning. Daarom willen we ook meer mogelijkheden voor het realiseren van andere woonvormen, zoals tiny houses. Er is behoefte aan deze vorm van wonen, maar eerder is hier geen locatie voor gevonden. Wij willen ons hard maken om ruimte te maken voor deze manier van wonen.

Een familie, vriend of kennis helpen aan woonruimte moet mogelijk worden. We willen meer ruimte bieden aan mensen om zelf een passende woonvorm te realiseren, die past bij hun eigen situatie. Denk bijvoorbeeld aan het delen van een woning of het ruilen. Of andere oplossingen die mensen bedenken voor hun woonsituatie, bijvoorbeeld om zo beter mantelzorg te kunnen verlenen in een kangoeroewoning. We willen hierover in gesprek met de woningbouwcorporatie, maar ook kijken welke mogelijkheden er zijn in de particuliere sector.

Doorstroom

Ook willen we doorstroom stimuleren met zowel aandacht voor jongeren die zelfstandig willen gaan wonen als voor ouderen die voor hun gevoel wonen in een te grote woning. Het realiseren van meer appartementen en/of kleinere woningen zorgt voor meer doorstroom. Daardoor komen weer gezinswoningen vrij. We willen niemand uit zijn huis jagen, maar willen wel achterhalen wat hen kan stimuleren en helpen om kleiner te gaan wonen.

Geen doelgerichte woontorens

Ook mensen uit andere landen moeten een fijn en veilig thuis in onze gemeente kunnen vinden. Wij zijn tegen woontorens voor specifieke doelgroepen, maar willen inzetten op gemengde woonvormen. Juist in woningen in de wijken kunnen zij andere Tielenaars leren kennen en direct meedoen in onze samenleving. Ook wordt gettovorming voorkomen.

Starters

Om starters meer kans te geven op de woningmarkt, willen wij de starterslening voortzetten. Deze lening biedt starters de mogelijkheid om net dat beetje extra geld te lenen om een eerste huis te kopen.

Concrete acties voor de komende vier jaar:

- 2000 woningen realiseren in verschillende prijsklassen voor verschillende doelgroepen;
- Minimaal 10 projecten mogelijk maken door herbestemming van leegstaande panden;
- Start van het plannen van een locatie voor het realiseren van tiny houses;
- In gesprek gaan met woningcorporaties over splitsen bestaande woningen;
- Onderzoeken van de mogelijkheden tot woningsplitsing in de particuliere sector.
- In gesprek gaan met woningcorporaties over splitsen bestaande woningen;
- Onderzoeken van de mogelijkheden tot woningsplitsing in de particuliere sector.

Thema 2

Onderwijs

Thema 2: Onderwijs

Vanaf je eerste schooldag tot lang na je pensioen moet je jezelf kunnen blijven ontwikkelen. Onderwijs geeft je vrijheid om te dromen en je talent en de wereld te blijven ontdekken. Het is ook de basis van onze samenleving en democratie. In Tiel zetten wij daarom in op toekomstgerichte, toegankelijke en duurzame leeromgevingen voor alle inwoners.

Huisvesting

D66 Tiel wil snelle uitvoering van het Integraal Huisvestingsprogramma. Onze prioriteit ligt bij de herinrichting van scholeneiland Drumpt, de nieuwe huisvesting van de Waaijer en de Rotondaschool die past bij de herinrichting van het centrum van Passewaaij en goede schoolgebouwen voor de Montessorischool en De Sonnewijser. Leerlingen leren nu in ongezonde gebouwen en dat gaat ten koste van hun leerprestaties.

Bij een goed schoolgebouw hoort ook een schoolplein, waar leerlingen kunnen bewegen en ontspannen. Wij willen inzetten op groenblauwe schoolpleinen. Pleinen waar ruimte is voor natuur en waar regenwater in de grond kan zakken. Deze pleinen zijn voor kinderen leuker, gezonder en zijn ook nog eens goed voor het klimaat.

Schoolgebouwen in de avonduren

Schoolgebouwen zijn overdag volop in gebruik. In de avonduren staan ze leeg. Ruimte is schaars en daarom willen we deze gebouwen in de avonduren open stellen. Denk bijvoorbeeld aan ruimte voor wijkverenigingen die activiteiten of ontmoetingen voor buurtbewoners kunnen organiseren op deze tijdstippen.

Zorg in het onderwijs

Voor de gemeente zien wij een regierol in de samenwerking tussen verschillende scholen en tussen scholen en andere ketenpartners. Denk bijvoorbeeld aan wijkteams en bedrijven. Door vaste inzet van orthopedagogen, (school)psychologen en jeugdmaatschappelijk werkers in het onderwijs kunnen zorgvragen eerder worden opgemerkt en opgelost. Dat zorgt voor een vermindering van dure specialistische zorg.

Doorstroom

We willen ook de doorstroommogelijkheden tussen verschillende vormen van onderwijs verbeteren. Zo blijven leerlingen onderwijs volgen. Denk bijvoorbeeld aan de overgang van MAVO naar MBO. Samenwerking tussen het middelbaar onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs is hierin onmisbaar. Denk bijvoorbeeld aan mogelijkheden om als MAVO leerling een dag mee te kijken op een MBO-opleiding of aan gastlessen van een docent van het middelbaar beroepsonderwijs op het middelbaar onderwijs.

MBO en HBO in Tiel

Het behouden van het ROC in Tiel is wat ons betreft van het grootste belang. Ook blijkt steeds weer dat jongeren uit Tiel vertrekken, omdat ze hier geen studie kunnen volgen op HBO-niveau. We willen daarom in gesprek (blijven) met onderwijsinstellingen om een HBO of een onderdeel van een HBO in Tiel mogelijk te maken.

Leerplekken voor iedereen

In verschillende wijken in onze gemeente willen we leercentra realiseren. Dit zijn plekken waar huiswerkbegeleiding is en waar cursussen gevolgd kunnen worden. Hier kan ook gebruik worden gemaakt van laptops en internet voor inwoners die daar thuis niet over kunnen beschikken.

Werkervaringsplaatsen

Een goede manier om mensen die nu niet werken aan de slag te helpen, zijn werkervaringsplaatsen. Daar kunnen mensen leren hoe het in de praktijk gaat en werkervaring opdoen. Dat maakt de stap naar een baan kleiner. Om deze groep te helpen willen we 25 werkervaringsplaatsen realiseren binnen de gemeentelijke organisatie, het onderwijs en bedrijven.

Lessen

Sociale media zijn overal. We gaan schoolprojecten die gaan over sociale media en mentale gezondheid mogelijk maken. Jongeren leren hierin hoe zij goed omgaan met sociale media en hoe zij mentaal sterk blijven. Daarnaast willen we lessen over de historie van Tiel aanbieden aan jongeren. Doel hiervan is dat zij weer trots zijn op Tiel en zo ook beter voor onze gemeente zorgen. Deze lessen zouden bij uitstek gegeven kunnen worden door Tielse stadsgidsen of andere vrijwilligers.

Concrete acties voor de komende vier jaar:

- Uitvoeren van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs;
- Inrichten van een “onderwijs- leercentrum” in de wijken in Tiel. Ruimte voor leerplekken, huiswerkbegeleiding, het bieden van cursussen. Toegankelijk internet en eventueel gebruik van laptops door mensen die daar thuis beperkt toegang toe hebben;
- Creëren van 25 werkervaringsplekken binnen ons eigen gemeentelijk apparaat, maar ook in samenwerking met bedrijven en onderwijsinstellingen;
- Faciliteren van schoolprojecten rondom social media gebruik en mentale gezondheid.

Thema 3

Veiligheid en leefbaar- heid voor iedereen

Thema 3: Veiligheid en leefbaarheid voor iedereen

Iedereen verdient een veilige, prettige leefomgeving. Veiligheid en je veilig voelen, gaan niet alleen over handhaving. Komt het op handhaving aan, dan ben je in onze visie eigenlijk al te laat. Wat ons betreft gaat het om het voorkomen van criminaliteit, overlast gevend gedrag en gevoelens van onveiligheid. Daar zetten wij op in. Een fijne buitenruimte en betrokkenheid van inwoners komen samen in wijkgerichte aanpakken en door te investeren in jongerenwerk, sportactiviteiten, toegankelijke hulp en buurtcoaches in iedere wijk.

Veilig voelen

Je veilig voelen heeft onder andere te maken met de inrichting van de buitenruimte. Denk bijvoorbeeld aan goede verlichting van straten en fietspaden. Daarnaast investeren we in veiligheid in de wijken. Onder andere door het melden van onveiligheid makkelijker te maken. Inwoners moeten online melding kunnen maken van gevoelens van onveiligheid en van onveilige situaties. In de wijken willen we buurtposten realiseren, waar inwoners melding kunnen maken. Ook willen we ontmoetingen met de wijkagent organiseren.

Jongeren

We investeren in jongeren om zo te voorkomen dat zij in de criminaliteit belanden. Zo willen we plekken waar jongeren samen kunnen komen. Daarnaast willen we investeren in het jongerenwerk. Onder andere door het aantal uren uit te breiden, vooral in de avonden en in de weekenden. Dit willen we voor alle wijken. Ook moet jongerenwerk zichtbaar zijn en vaste locaties hebben.

Drugs

Een belangrijke bron van het gevoel van onveiligheid is drugsoverlast. Dit zien we op parkeerplaatsen bij sportlocaties, bij de stations, en in woonwijken. We willen dat de handhaving extra aandacht heeft voor deze plekken. Ook zetten we in op een harde aanpak als het gaat om panden waar drugs wordt geteeld, geproduceerd of verhandeld. Hierin is ook samenwerking tussen handhaving en onderwijs nodig. Mensen hebben een alternatief nodig, zoals een goede opleiding, uitzicht op een baan, voorlichting of sportactiviteiten.

Sociale verbondenheid

In onze samenleving zien we steeds meer verdeeldheid, waarbij er weinig begrip is voor de mening van een ander. Ook in Tiel. We vormen samen onze stad en dorpen. Daar kunnen we alleen iets moois van maken als we het samen doen. Daar is wel begrip voor nodig voor elkaars ideeën en standpunten. Daarom willen we in de wijken meesprekavonden organiseren rondom een bepaald thema, zodat er meer begrip voor de standpunten van een ander kan ontstaan. Daarnaast stimuleren we burgerinitiatieven voor gezamenlijke activiteiten waar mensen elkaar ontmoeten.

Speeltuinen

Speeltuinen zijn de plek in de wijk waar mensen uit de buurt elkaar ontmoeten, leren kennen en praten. Ze zorgen voor verbondenheid in de wijk en het zijn plekken met goed toezicht, waardoor de hele wijk veiliger wordt. We willen onze speeltuinen dan ook behouden. Voor speeltuinen, waarvan het onderhoud niet kan worden overgedragen aan inwoners, willen we dat ze in onderhoud blijven van de gemeente. Inwoners die een speeltuin onderhouden, blijven we optimaal ondersteunen.

Concrete acties voor de komende vier jaar:

- Investeren en uitbreiden van de uren jongerenwerk, met name in de avonden en voor alle wijken in de gemeente;
- Structurele en zichtbare locaties voor jongerenwerk op verschillende plekken binnen onze gemeente;
- Investeren in plekken binnen de gemeente waar jeugd samen kan komen;
- Invoeren van mobiele buurtposten en ontmoetingen met de wijkagent;
- Organiseren van meesprekavonden over thema's die in de wijk spelen;
- Inrichten van een online platform voor het melden van (gevoelens van) onveilige situaties in de wijk.

Thema 4

Sport, cultuur en vrije tijd

Thema 4: Sport, cultuur en vrije tijd

Verenigingen zijn het hart van onze samenleving. Ze zorgen voor ontspanning en ontmoeting en organiseren activiteiten voor alle inwoners. Onze opdracht aan de gemeente is dan ook om verenigingen financieel te ondersteunen en te helpen bij hun activiteiten. Verder wil D66 Tiel komende jaren ons culturele en sociale hart verder versterken door te investeren in grote en kleine evenementen.

Oud papier compenseren

Tegen de zin van D66 Tiel is besloten dat verenigingen geen papier meer mogen ophalen, waar zij geld voor kregen. Voor verenigingen waren deze inkomsten van groot belang om hun activiteiten voort te zetten en het lidmaatschap betaalbaar te houden. Om deze klap op te vangen is er tot en met 2026 geld beschikbaar gesteld. Wij willen dat verenigingen ieder jaar op deze inkomsten kunnen rekenen, dus ook na 2026.

Huur sportaccommodaties

Voor sportverenigingen die geen eigen sporthal hebben, blijkt de huur van een sporthal hoog te liggen. Dit zorgt ervoor dat het lidmaatschap voor leden duurder wordt. Dit vinden wij onuitlegbaar. We willen dan ook betere afspraken maken over de huur en het beheer van de sportfaciliteiten in onze gemeente.

Meer sportfaciliteiten

In de bestaande wijken van de gemeente Tiel willen wij 5 nieuwe open sportplekken realiseren. Plaatsen waar iedereen gebruik van kan maken en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Daarnaast willen we aan de slag om een nieuwe sporthal te realiseren. In deze raadsperiode kunnen we deze nog niet bouwen, maar wel kunnen we onderzoeken wat de mogelijkheden zijn en plannen gaan maken.

Geen privatisering

Als het gaat om de Agnietenhof en Zinder zijn wij tegen privatisering. We willen niet dat cultuur in onze gemeente afhankelijk wordt van winst. Dat zou namelijk zorgen voor hogere prijzen, minder divers aanbod en minder ruimte voor lokale makers en jeugd. We willen dat cultuur toegankelijk is voor alle inwoners en niet alleen voor rijke mensen. Cultuur is geen luxe, maar een recht. Muziekles, toneel, of een tentoonstelling, het moet voor iedereen bereikbaar zijn en blijven en dus in publieke handen blijven.

Appelpop en Fruitcorso

Twee Tielse evenementen die inwoners samenbrengen en Tiel op de kaart zetten zijn Appelpop en Fruitcorso. Duizenden vrijwilligers zetten zich ieder jaar in om deze twee evenementen mogelijk te maken en samen trekken ze tienduizenden mensen naar Tiel. Zonder steun van de gemeente hebben deze evenementen moeite om te blijven bestaan. D66 Tiel vindt: cultuur die ons verbindt en uniek maakt, moet je koesteren, niet laten wankelen door bezuinigingen of onzekerheid. Daarom kiezen wij voor blijvende, stabiele ondersteuning van deze evenementen. Niet alleen als het economisch goed gaat, maar altijd, omdat ze horen bij wie we zijn. Appelpop en Fruitcorso mogen nooit verloren gaan.

Goede voorzieningen

Tiel aantrekkelijker maken om te wonen betekent ook het bieden van goede voorzieningen. Zowel voor (jonge) gezinnen, als starters op de woning- en arbeidsmarkt als de ouderen binnen onze gemeente. Deze voorzieningen willen we niet alleen in de binnenstad, maar ook in de wijken en dorpen van onze gemeente.

Kleine evenementen

Het faciliteren van (kleinschalige) initiatieven, zoals (ruil-)markten, amateur kunstvoorstellingen en buurtfeesten, draagt bij aan een fijne stad en trots op de eigen stad. Naast het ondersteunen van deze evenementen, willen we ook subsidie beschikbaar stellen voor cultuurmakers en culturele initiatieven. Organisatoren van kleine evenementen zien vaak op tegen de hoeveelheid regels waar ze aan moeten voldoen. Die regeldruk willen we verminderen, zodat het plezier in het organiseren terugkomt. Wat ons betreft zouden leegstaande panden in het centrum een mooie locatie zijn om in ieder geval twee pop-up evenementen toe te staan.

Geschiedenis

Tiel heeft een rijke geschiedenis. Volgens D66 Tiel kan kennis over deze geschiedenis bijdragen aan een gevoel van trots op onze gemeente en verbondenheid met de gemeente en met elkaar. Ook kan kennis over deze geschiedenis het toerisme bevorderen. Tiel is bijvoorbeeld een Hanzestad. Wat ons betreft mag daar meer aandacht voor zijn.

Daarnaast kent onze gemeente veel monumenten en ander erfgoed. Daar moet meer bekendheid aan worden gegeven. Hiervoor zijn vooral het streekmuseum, het archief en de historische verenigingen belangrijk. Bij ruimtelijke plannen moet rekening gehouden worden met geschiedenis en erfgoed. Ons erfgoed willen we met zorg voor de toekomst behouden. Uitvoering en handhaving van het monumentenbeleid willen we versterken. Inwoners willen we helpen bij het verduurzamen van monumentale panden.

Concrete acties voor de komende jaren:

- Vijf nieuwe open sportplekken met goede verlichting realiseren in bestaande wijken;
- Brede toegankelijkheid van sportvoorzieningen voor jongeren;
- Subsidies beschikbaar stellen voor cultuurmakers en -initiatieven;
- Inclusieve communicatie over cultuuraanbod;
- Onderzoeken en plannen maken voor de bouw van een nieuwe sporthal;
- In gesprek met Optisport over kansen huurverlaging voor sportverenigingen;
- Faciliteren van twee pop-up evenementen in leegstaande panden in de binnenstad;
- Blijvende ondersteuning voor grote en kleine evenementen organiseren;
- Vergunningdruk voor kleine evenementen verminderen;

Thema 5

Werk en onder- nemerschap

Thema 5: Werk en ondernemerschap

Iedereen in Tiel heeft recht op goed werk en een goed salaris. Ook moet iedereen de kans krijgen om een eigen bedrijf te starten. D66 Tiel zorgt daarom voor leerplekken, goede begeleiding en werkplekken. Zo maken we de economie in Tiel sterker.

Werkplekken voor jongeren

Zoals beschreven bij het thema Onderwijs zien we jongeren vertrekken uit Tiel om een opleiding te volgen. Velen van hen keren niet terug, omdat ze geen passend werk kunnen vinden. D66 Tiel wil daarom investeren in (leer-)werkplekken, samenwerkingsverbanden en lokale netwerken. Dit met als doel dat mensen elkaar beter weten te vinden en het vestigingsklimaat beter wordt. Concreet willen we samen met het ROC in Tiel stageplaatsen in de regio realiseren. Binnen de gemeentecampus willen we 25 stageplaatsen op HBO- en WO-niveau realiseren.

Startende en lokale ondernemers

Banen ontstaan ook als inwoners besluiten om een onderneming te starten. Dit willen wij stimuleren door jaarlijks een 'ondernemerschallenge' te organiseren. Ondernemers krijgen in deze challenge de kans om met een prijzenpot en begeleiding hun droom of idee te verwezenlijken. Ook willen we een mentorprogramma, waar startende ondernemers begeleiding krijgen van ervaren ondernemers. Om lokale ondernemers een steun in de rug te geven zetten we in op een maandelijkse stadsmarkt, waar zij hun aanbod kunnen presenteren. Ook willen we ons inzetten voor een uitgebreidere samenwerking tussen de gemeente en de kamer van koophandel om startende ondernemers verder te helpen met een vliegende start.

Uitbreiding Medel

De regio Rivierenland, met name rond Tiel, kent een groeiende behoefte aan grote bedrijfskavels, bijvoorbeeld in de bedrijfstakken logistiek, productie, handel en bouw. In samenwerking met onze buurgemeenten willen we in deze behoefte voorzien door de uitbreiding van bedrijventerrein Medel. De vestiging van bedrijven hier levert banen op voor inwoners van onze gemeente. Daarnaast leveren nieuwe bedrijven ook inkomsten op, die gebruikt kunnen worden voor investeringen in bijvoorbeeld onderwijs, sport, zorg en bereikbaarheid.

Latenstein

Voor bedrijventerrein Latenstein geldt dat hier bedrijven in de detailhandel zich kunnen vestigen die producten aanbieden voor 'in en om het huis' en 'buitenleven'. De centrale huisvesting van internationale werknemers op dit bedrijventerrein past wat ons betreft niet binnen deze beleidsontwikkeling. Zoals gezegd bij thema Wonen willen wij spreiding van deze werknemers.

Winkelcentrum Passewaaij

De wijk Passewaaij groeit, maar het winkelaanbod en de voorzieningen dalen. D66 Tiel wil investeren in meer en betere parkeerplaatsen voor fietsers en auto's. Ook willen we meer ruimte voor supermarkten, winkels en horeca in het hart van onze jongste wijk. Scholen en de huisartsenpraktijk moeten een passende plek in de wijk krijgen. Ook willen we meer groen in het centrum van Passewaaij, zodat het beter past bij de groene omgeving.

Concrete acties voor de komende jaren:

- Verder uitbreiden van bedrijventerrein Medel in samenwerking met buurgemeenten;
- Organiseren van een jaarlijkse 'ondernemerschallenge', met begeleiding en een prijzenpot om ondernemers te stimuleren hun ideeën en dromen concreet te maken;
- Samenwerken met ROC voor het vormgeven van stageplaatsen;
- Samenwerken met de Kamer van Koophandel om startende ondernemers op weg te helpen;
- Lanceren van een mentorprogramma: ervaren ondernemers begeleiden hun startende collega's;
- Organiseren van maandelijkse stadsmarkten, waarbij lokale ondernemers zich kunnen presenteren;
- Binnen onze eigen gemeentecampus 25 stageplaatsen voor HBO/WO creëren.

Thema 6

Klimaat en duurzaam- heid

Thema 6: Klimaat en duurzaamheid

De klimaatcrisis is een wereldwijde uitdaging die ook gemeente Tiel raakt. Schone lucht, energiezuinige woningen en groene leefomgevingen zijn essentieel. Nu én in de toekomst. Veel inwoners willen bijdragen aan duurzaamheid, maar missen kansen of middelen. Daar willen wij wat aan doen. Concrete en haalbare oplossingen voor iedereen.

Duurzaamheidswijkbudget

Per wijk willen we een duurzaamheidswijkbudget beschikbaar stellen van 30.000 euro. Hiermee willen we aansluiten bij ideeën waar inwoners al enthousiast over zijn. Zij kunnen met dit budget een duurzaam idee voor hun wijk realiseren en anderen enthousiast maken.

Gasloos en zonnepanelen

Wat D66 Tiel betreft gaan we meer haast maken met het gasloos maken van Tiel-West. De plannen liggen er al tijden, maar veel verder dan wat vage ideeën is het niet gekomen. Geen makkelijke opgave, wel een noodzakelijke. Bovendien kunnen we leren van andere gemeenten waar al (delen van) wijken gasloos gemaakt zijn. De nieuw te bouwen schoolvoorzieningen gaan wat ons betreft zoveel mogelijk zelf voor hun energie zorgen. Veel inwoners hebben zelf al zonnepanelen aangeschaft. Niet iedereen kan dit. We willen samenwerken met woningcorporaties om dit ook voor huurwoningen mogelijk te maken en om ook huurwoningen beter te isoleren.

Aanpassen klimaatverandering

Ondanks alle inzet is klimaatverandering een feit. Zomers worden warmer en regenbuien vaak heviger. Hierop moeten we onze omgeving aanpassen, klimaatadaptatie. In de binnenstad is meer groen aangebracht en is de afwatering verbeterd. Nu willen we hier aandacht voor in onze hele gemeente. We willen de openbare ruimte vergroenen en de Vlinderroute door de hele gemeente aanleggen. Ook willen we een subsidie beschikbaar stellen, zodat inwoners van hun versteende tuin een groene tuin kunnen maken. De gemeente moet het goede voorbeeld geven, dus willen we dat zoveel mogelijk daken van gemeentelijke gebouwen groen worden.

Cirtex

Er is de afgelopen jaren veel te doen geweest rondom Cirtex. Dit samenwerkingsverband van AVRI en Werkzaak biedt banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en levert een bijdrage aan het wereldwijde overschot aan textiel. Door de ingestorte textielmarkt heeft Cirtex tekorten. Wij vinden Cirtex van groot maatschappelijk belang voor mens en milieu. We willen daarom investeren in de voortgang van Cirtex. Textielverwerking kost geld, of Cirtex hier nu voor zorgt of de AVRI.

Concrete acties voor de komende jaren:

- Invoeren van een duurzaamheidswijkbudget voor duurzame projecten in de wijk van 30.000 euro per jaar;
- Inzetten op en investeren in voortgang Cirtex;
- Daken van gemeentelijke gebouwen worden (waar mogelijk) groene daken;
- Vergroenen van pleinen en andere buitenruimte in onze gemeente;
- Vertalen van duurzaamheidsvoorlichting naar minimaal vier talen;
- Subsidie voor het vergroenen van versteende tuinen;
- Subsidie voor uitrol van de Vlinderroute door de hele gemeente.

Thema 7

Welzijn en Zorg

Thema 7: Welzijn en Zorg

Alle inwoners hebben recht op passende zorg. Of dit nu een wekelijkse hulp in de huishouding is, gesprekken met het wijkteam over ouder worden of opvoedadvies. Het kan in onze ogen niet zo zijn dat mensen niet de hulp krijgen die ze nodig hebben, omdat de budgetten op zijn. Of dat wachtlijsten zo lang zijn dat de problemen alleen maar erger worden.

Samenwerken

De gemeente heeft een regierol binnen het sociaal domein. Wat ons betreft betekent dat een goede samenwerking tussen verschillende zorgaanbieders, scholen, wijkteams, kinderopvang, consultatiebureaus en aanbieders van ouderenzorg. De gemeente moet deze samenwerking stimuleren.

Hulp zichtbaar

D66 Tiel wil dat zorg en ondersteuning in al onze wijken en dorpen zichtbaar aanwezig is. Dat alle inwoners er makkelijk naar binnen stappen. Dit kan bijvoorbeeld door de aanwezigheid van wijkteams op alle scholen. Ook willen we inloopspreekuren in wijkcentra en een mobiele welzijnsbus, waar inwoners op een makkelijke manier vragen kunnen stellen.

Investeren in de basis

Jeughulp en jeugdzorg zijn wat ons betreft een vangnet, een laatste redmiddel. Tiel moet daarom beginnen met investeren in een gemeente die op orde is. Een gemeente met goed onderwijs, hulp die makkelijk te vinden en te krijgen is en bestaanszekerheid. Kinderen die opgroeien in armoede lopen meer risico op problemen thuis of op school. Dat kan voorkómen worden door de inzet van schuldhulpverlening.

Gemeentepsycholoog

Op de wachtlijst staan voor een behandeling is voor iedereen vervelend. We willen dan ook dat de wachtlijsten korter worden. Voor inwoners met mentale problemen kan een wachtlijst ervoor zorgen dat de problemen alleen maar erger worden. Voor jongeren betekent dit dat zij worden belemmerd in hun ontwikkeling. Een gemeentelijke jeugdpsycholoog kan kortdurend jongeren helpen met hun mentale problemen.

Marktplaats voor hulp

We hebben de afgelopen jaren veel van inwoners gehoord dat zij iets willen doen voor een ander. Bijvoorbeeld door te helpen bij de administratie, een keer op kinderen passen of te helpen met het vervoer van en naar werk. Door de opzet van een soort marktplaats voor hulp kunnen vragers en aanbieders elkaar beter vinden.

Eigen kracht

We geloven in de eigen kracht van inwoners en hebben hier mooie lokale voorbeelden van gezien, zoals het mama-café, de zomerschool voor senioren en steungezinnen voor gezinnen die extra hulp kunnen gebruiken. D66 Tiel vindt het een opdracht aan de gemeente om dit soort initiatieven te ondersteunen.

Participatie

D66 Tiel vindt dat gebruikers van zorg betrokken moeten worden bij het ontwikkelen van nieuw beleid en aanpassen van bestaand beleid. Wij denken aan het gebruik van onderzoeken onder cliënten, advies winnen bij de adviesraad, burgerinspraak en de inzet van ervaringsdeskundigen.

Persoonsgebonden Budget

Voor wie een Persoonsgebonden Budget krijgt om zelf zorg in te kopen, moet zorg ook beschikbaar zijn. Ook moet deze zorg veilig en goed zijn. Daar zien wij een taak voor de gemeente.

Eenzaamheid

De helft van de inwoners van gemeente Tiel voelt zich eenzaam. Dat blijkt uit de startnotitie over het sociaal domein. Hierin staat beschreven dat deze inwoners kwetsbaarder zijn en minder goed voor zichzelf kunnen zorgen. Daarom is het nodig om te investeren in een sterke sociale basis om deze mensen te ondersteunen. Denk aan plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten of activiteiten met anderen kunnen doen.

Concrete acties voor de komende jaren:

- Opzetten van een soort “marktplaats voor hulp aan elkaar”;
- Opzetten van een “meedoenregeling”, zoals die bijvoorbeeld in gemeente Nijmegen al van kracht is;
- Inzetten van een gemeentelijke jongerenpsycholoog voor kortdurende trajecten ter ondersteuning van jongeren met mentale problemen;
- Wijkteams zichtbaar aanwezig op alle scholen;
- Starten met laagdrempelige inloopspreekuren voor hulpvragen op wijkcentra;
- Voedselbank, Klesteo, Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds extra ondersteunen;
- Inzetten op afname en voorkomen van eenzaamheid door te signaleren, aandacht voor vragen en bespreekbaar maken van het thema;
- Inzetten van een mobiele welzijnsbus waar mensen terechtkunnen met vragen voor de kleine kernen en in de wijken.

Thema 8

Bereikbaar- heid en mobiliteit

Thema 8: Bereikbaarheid en mobiliteit

D66 Tiel vindt dat iedereen makkelijk en veilig moet kunnen reizen. Of je nu naar je werk gaat, naar school, familie of sport. Goede wegen, fietspaden en openbaar vervoer zijn de basis. Wij zetten ons in voor een bereikbare, veilige en duurzame mobiliteit in alle wijken van Tiel. Ook 's avonds en in het weekend. Zo heeft iedereen de vrijheid om te gaan en staan waar hij wil.

Kleine kernen

Het openbaar vervoer moet beter. Binnen onze gemeente moeten de verbindingen in de kleine kernen beter, zowel overdag als in de nacht. De rol van de gemeente hierin is klein. Toch kan de gemeente wel in gesprek blijven met grote OV-aanbieders en initiatieven, zoals een buurtbus, ondersteunen. In de nacht starten we een pilot op met een nachtbus, zodat het ook dan mogelijk is om naar de kernen te reizen.

Treinreizen

Voor treinreizen kan de verbinding naar grotere treinstations vanuit Tiel beter. Denk aan een goede verbinding naar Nijmegen en Arnhem en lobbyen voor een intercityverbinding naar Utrecht. Ook hier geldt dat de rol van de gemeente klein is, maar wel kan de gemeente blijven lobbyen en in gesprek blijven met de grote aanbieders.

Ontsluitingsweg Passewaaij

Een grote wens van D66 Tiel is een derde ontsluitingsweg voor Passewaaij. Wij hebben onze steun uitgesproken voor de Westelijke Ontsluitingsweg. Nu de gemeenteraad haar voorkeur ook heeft bepaald, is het wat ons betreft tijd om snel te starten met de aanleg.

Fietsen

De afgelopen jaren zijn de fietspaden in onze gemeente verbeterd. Wat ons betreft zijn we nog niet klaar en gaan we aan de slag met de fietsroutes die doodlopen. Ook zien we gevaarlijke fietssituaties rond scholen, die beter moeten. Wordt er een nieuwe woonwijk gebouwd? Dan willen we veel aandacht voor fietspaden en fietsroutes.

Voor het parkeren van je fiets in de bewaakte fietsenstalling in het centrum moet altijd betaald worden. Zelfs op dagen dat je je auto gratis in de binnenstad kunt parkeren. Dat trekken we gelijk. Gratis parkeren voor auto's, dan ook gratis je fiets stallen. Bij stations, bushaltes en winkelcentra verbeteren we de fietsenstallingen.

Deelvervoer

Om alle inwoners de vrijheid te geven om te reizen wanneer ze willen, zonder vast te zitten aan een eigen auto, scooter of fiets, starten we deelvervoer op. Ook zonder eigen auto, scooter of fiets kun je komen waar je wilt, zonder de aanschaf- en onderhoudskosten. Daarnaast is deelvervoer een duurzame oplossing, omdat er minder eigen vervoermiddelen nodig zijn.

Laadpalen elektrische auto's

Het aantal laadpalen voor elektrische auto's willen we uitbreiden. Allereerst om inwoners te stimuleren om elektrisch te gaan rijden, omdat dit beter is voor het klimaat. Ten tweede willen we dat het voor iedereen mogelijk is om hun auto dicht bij huis op te laden. Ook voor inwoners die geen eigen oprit hebben. Zo maken we elektrisch rijden zo makkelijk mogelijk.

Concrete acties voor de komende jaren:

- Pilot starten met nachtbussen tussen de kernen;
- Gratis parkeren in de bewaakte fietsenstalling wanneer auto's ook gratis parkeren;
- Verder verbeteren van fietspaden en -verbindingen;
- Uitreiken gratis fietsverlichting rond scholen;
- Uitbreiding laadpaalinfrastructuur voor elektrische auto's;
- In gesprek met NS en Arriva voor verbetering en uitbreiding van treinverbindingen;
- Lokale deelvervoerprojecten opstarten (deelfietsen-, auto's en scooters);
- Uitbreiden en verbeteren van fietsenstallingen bij stations, bushaltes en winkelcentra.

Thema 9

Inwoner betrokken- heid en bestuurs- cultuur

Thema 9: Inwoner betrokkenheid en bestuurscultuur

Wij willen praten met inwoners en niet over inwoners, zodat we samen nieuwe plannen kunnen maken voor onze gemeente. Alle inwoners moeten het gevoel hebben dat zij vertegenwoordigd worden door de gemeenteraad. Daarom hebben wij altijd gewerkt aan een open bestuurscultuur en blijven we dat doen. In een open bestuurscultuur mag je van mening verschillen, maar we blijven wel met elkaar in gesprek over wat wel en niet kan. Iedereen moet mee kunnen praten op een manier die past bij zijn of haar situatie. Zo bouwen we samen aan een sterkere, mooiere en prettiger gemeente.

Inwoners doen mee

We blijven, net als in de afgelopen jaren, aandacht vragen voor inwoner betrokkenheid. We zien dat de ruimte om mee te praten voor inwoners beperkt is. Wij blijven ervoor pleiten om als gemeente niet je plannen te delen met inwoners, maar om plannen op te halen bij inwoners. Laat inwoners bijvoorbeeld zelf het groen inrichten in een nieuwbouwwijk. Ga 'gewoon' in gesprek met inwoners. Geef inwoners de ruimte om mee te praten over belangrijke onderwerpen, zonder een soort 'checklist' af te werken. Door echt het gesprek te voeren ontstaan er betere plannen, meer begrip en worden langlopende juridische procedures voorkomen.

Openheid

Betrokkenheid van inwoners bij wat er in onze gemeente gebeurt vraagt van ons als gemeenteraad en stadsbestuur meer openheid. Wij blijven ons dan ook inzetten voor minder beslotenheid en geheimhouding. Wij willen in alle openheid het gesprek aan blijven gaan met inwoners, collega-partijen en andere belanghebbenden. Wat ons betreft past hier ook de openbaarmaking van de gedragscode van de Tielse gemeenteraad bij.

Wijkambassadeur

Als D66 Tiel willen we voor iedere wijk en kern een wijkambassadeur in de fractie. Deze ambassadeur kan wensen en zorgen uit de wijk of kern laten horen. Zo kunnen wij deze meenemen in raadsbesluiten, moties en amendementen.

Direct contact met de raad

Om de invloed van inwoners te vergroten willen we maandelijks een politiek inloopspreekuur. Steeds op een andere plek in onze gemeente. Inwoners kunnen binnenlopen en in gesprek gaan over hun wensen, zorgen en ideeën met raadsleden. Ook willen we jaarlijks wijk- en dorpsbijeenkomsten, waar inwoners kunnen stemmen over onderwerpen die hen aangaan. Wat vinden zij het belangrijkste? En waar zou de gemeente als eerste mee aan de slag moeten?

Aandacht voor speerpunten van alle partijen

De afgelopen jaren zien we dat een groot deel van de speerpunten van de verschillende partijen overeenkomt. Na de verkiezingen zien wij graag dat iedere partij een aantal speerpunten inlevert bij de grootste partij. Op basis daarvan kan dan gekeken worden welke partijen met welke punten aan de slag willen in een college van burgemeester en wethouders. Na de formatie blijven de ingeleverde speerpunten in beeld, zodat alle partijen en hun achterban recht wordt gedaan.

Van mening verschillen mag

Politiek draait niet alleen om overeenkomsten, maar ook om verschillen en verschil maken. Debatten die scherp op de inhoud worden gevoerd horen daarbij. Verschillen van mening mag, maar luisteren naar elkaars mening is van groot belang. Zo komen we tot een betere samenwerking en compromissen die bijdragen aan een mooiere, betere en sterkere gemeente. Iedereen moet zijn mening kunnen uiten, zowel binnen als buiten de raadszaal. Zolang dit binnen de kaders van de wet blijft.

Jongerenraad

Wij vinden het belangrijk dat onze jeugd een stem heeft. We hebben een Kinderraad, die budget en ambtelijke ondersteuning heeft. Het is in onze ogen niet meer dan logisch dat de Jongerenraad hetzelfde krijgt. Een ambtelijk ondersteuner die hen kan ondersteunen en een eigen budget.

Concrete acties voor de komende jaren:

- Jongerenraad ambtelijke ondersteuning bieden en budget geven van 25.000 per jaar. Hen bovendien actief betrekken bij raadsbesluiten die hen aangaan;
- Inzetten op een Raadsbreed raadsprogramma na de verkiezingen;
- Oprichten van een participatieraad waar betrokken inwoners uit alle doelgroepen kunnen meedoen (hier dient dus aandacht te zijn voor inclusie);
- Per wijk en dorp een wijkambassadeur vanuit D66 Tiel die binnen onze fractie wensen en zorgen uit dat gebied kan laten horen;
- Jaarlijkse wijk- en dorpsbijeenkomsten houden met stemmingen om onderwerpen te prioriteren;
- Maandelijks politiek spreekuur instellen met raadsleden op wisselende wijklocaties.

Thema 10

Financiën

Thema 10: Financiën

Als je een betrouwbare partner wilt zijn, moet je duidelijk laten zien hoe je met je financiën omgaat. Je moet er ook voor zorgen dat je financiële beleid geen problemen geeft in de toekomst. Wat ons betreft hoort daar een sluitende meerjarenbegroting bij. Ook in financieel uitdagende tijden. Investeren waar dat kan, maar ook zuinig zijn waar dat moet.

Duidelijke begroting

De begroting van de gemeente is meer dan alleen een overzicht van inkomsten en uitgaven. Het is het plan dat laat zien welke kant het beleid opgaat en welke politieke keuzes worden gemaakt. Wij vinden dat de begroting duidelijke informatie moet bevatten. Zo kunnen de raad en de inwoners zien wat er met het geld van de gemeente wordt gedaan.

Breedste schouders

Het college van burgemeester en wethouders beloofde om de Onroerende Zaakbelasting (OZB) niet te verhogen, maar deed het toch. D66 Tiel heeft moeite met het gebrek aan openheid hierover. Een verhoging van de OZB is wat ons betreft bespreekbaar, maar alleen als er ook wordt bezuinigd. Voor D66 Tiel geldt: de breedste schouders dragen de zwaarste lasten.

Bijzondere bijstand

D66 Tiel kiest voor solidariteit én zelfstandigheid. Daarom zeggen wij: geen bezuinigingen op bijzondere bijstand. Voor mensen met een laag inkomen is de bijzondere bijstand net dat duwtje om weer verder te kunnen. Een kapotte wasmachine, onverwachte medische kosten of schulden waar je zelf niet uitkomt. Dan helpt de bijzondere bijstand om grotere problemen te voorkomen, zoals huisuitzetting of problematische schulden.

Geld dat 'overblijft' willen wij gebruiken om mensen die het financieel moeilijk hebben extra te helpen en om bestaande regelingen beter onder de aandacht te brengen. Ook kan dit geld gebruikt worden voor preventie door in te zetten op lessen rondom budgetteren op scholen of in wijkcentra te bieden.

Concrete acties voor de komende jaren:

- Sluitende meerjarenbegroting;
- Overschot uit de post Bijzondere Bijstand inzetten voor ondersteuning van sociale initiatieven, zoals de Voedselbank, Klesteo of het Jeugdsport- of Jeugdcultuurfonds;
- Duidelijke koppeling tussen beleid en financiën; elke euro moet herleidbaar zijn naar een beleidsdoel;
- Meetbare doelen; niet alleen beschrijven wat we doen, maar ook wat we daarmee willen bereiken.

Speerpunten

1

Iedereen een thuis

We bouwen minimaal 2.000 nieuwe woningen én maken ruimte voor woningdelen, herbestemming en tiny houses.

2

Sterke scholen, sterke toekomst

We investeren in onze toekomst met goede en duurzame schoolgebouwen voor onze kinderen.

3

De jeugd heeft de toekomst

In elke wijk is veel jongerenwerk aanwezig, zodat jongeren steun, perspectief en veiligheid dichtbij huis vinden.

4

Werk maken van werk

We investeren in Medel, Latenstein en lokale banen, zodat werkgelegenheid dichtbij blijft voor iedereen.

5

Cultuur en sport. Altijd en overal

Cultuur en sport zijn toegankelijk, divers en dichtbij, voor jong en oud, in alle wijken en dorpen.

6

Zorg dichtbij

Wijkteams zijn zichtbaar, vertrouwd en staan klaar wanneer het nodig is, met oog voor leefbaarheid en veiligheid.

7

Verenigingen als hart van de samenleving

We ondersteunen verenigingen en compenseren hen bij wegvallende inkomsten, zodat zij kunnen blijven verbinden.

8

Samen maken we de stad en dorpen

Inwoners beslissen mee over plannen en oplossingen in hun buurt.

9

Bereikbaar en leefbaar, overal

We investeren in veilige fietsroutes, goed openbaar vervoer en bereikbaarheid met de auto, óók in bestaande wijken en dorpen.

10

Verantwoord en betrouwbaar bestuur

We besturen fatsoenlijk, transparant en financieel gezond, met oog voor de lange termijn.

Het kan wél

D66
tiel